

De Beekse bouwmeester Antoon Smolders uit 1863

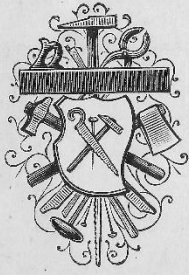
door Jan van Helvoirt

Ruim 70 jaar stond in een hoek van de timmerwinkel van Benaar Piet Smolders aan de Varkensmarkt een grote doos onder het stof. Doch stoffig was de inhoud zeker niet! Deze Piet Smolders hield het na tien jaar als aannemer voor gezien en ging als timmerman bij de gemeente Hilvarenbeek aan de slag. Zodoende was hij geruime tijd collega van mijn rechter buurman, Piet Smolders de schilder. Om de zaak meteen duidelijk te krijgen toog ik naar mijn wijlen linker buurman, ook Piet Smolders geheten. Bovendien stamt die ook uit een geslacht van timmerlieden en is dus ook uit het goede hout gesneden om de rekeningen, tekeningen en bestekken vakkundig te interpreteren.

Deze linker buurman Piet bezocht vroeger samen met Toon Smolders uit Beek enkele jaren samen de Katholieke Leergangen om daar de opleiding bouwtechniek te volgen. Toon was de zoon van Janus Smolders die samen met zijn broer Jan eigenaar was van een aannemersbedrijf met timmerwinkel aan de Varkensmarkt. In de doos zaten veel papieren van dit bedrijf: 'fa. A.A. Smolders & Zn'.

Maar ik was vooral benieuwd naar de veel oudere 'blauwdrukken' die ik in de verzameling aantrof. Ze waren veelal gesigeneerd met A. Smolders. Reeds genoemde Piet Smolders van de Varkensmarkt bracht meteen de oplossing. Zijn grootvader was A. Smolders. Deze Antoon Smolders (geb. 1863) woonde aan de huidige Vrijthof, ter plaatse van het westelijke pand van de Rabobank. Daar had hij zijn kantoor waar hij zijn vele prachtige ontwerpen vervaardigde. In Hilvarenbeek tekende en werkte hij mee aan: Meisjesschool en Liefdesgesticht Koestraat, Jongensschool Varkensmarkt, talloze fabriekjes, herenhuizen en boerderijen. Niet alleen de oude en nieuwe boterfabriek in Beek, maar ook die in Esbeek, Moergestel, Gilze, Ginniken, Bavel en Baarle-Nassau tekende hij. Op de Biest zou men ook blij moeten zijn. Ik kon er een flinke stapel blauwdrukken van de school, het schoolhuis en het parochiehuis afgeven.

Ook Jan Zeeman van het Landgoed Wellenseind op de grens van Esbeek en Lage Mierde was in zijn nopjes. Deze schatrijke ondernemer kreeg van mij gratis de complete tekeningen en het bestek van het 'Zomerverblijf boerderij en woning' van H. J. van Puyenbroek uit 1921. Ook voor verbouwingen aan de Beekse kerk maakte hij prachtige ontwerpen. De stijlvolle bouwmeester Antoon Smolders was ook erg actief op het landgoed De Utrecht. Hij bouwde de Julianahoeve in 1908, de Koekoek in 1929 en liet unieke blauwdrukken na in het archief. Hij werkte aan Rustoord in 1924 en tekende eerder de witte arbeiderswoningen de 'Zes Woningen'. De karakteristieke Houtvesterswoning uit 1900 met tegeltableau kwam onder zijn verantwoording tot stand. De blauwdrukken van de brandtoren waren wel door het bekende duo Kropholler/Staal ingetekend, maar Beekse Antoon was de bouwmeester. Een mooie tekening betrof verder het sierlijke woonhuis bij de Esbeekse boterfabriek anno 1903 schuin tegenover de oude middeleeuwse Esbeekse Mostaard. En dat was slechts een simpele schets! Gelukkig heeft hij de teloorgang van veel van zijn prachtige gebouwen niet hoeven te aanschouwen. Antoon Smolders sloot zijn ogen na een zeer arbeidzaam leven definitief aan de historische Markt in 1952. Heeft een dorp dat zijn verleden niet onder ogen wil zien ... wel enige toekomst?

Mr. Timmerman en Rannemer.

Hilvarenbeek, den 30 December 1905

REKENING

voor Abel bestuur Dec. 1905, e.o.v. Gemeente

1905
TYP. J. P. TIELEN. — BOXTEL.

van **ANTOON SMOLDERS.**

20 tot 24. e.o.v.	Profielen aan schouwmuur gesteld	6 uur	f	0.84
— — —	geleverd 28 st. latjes en 2 D. spijkers		"	0.58
25. — 30. September	Doode huisje Kerkhof gerepareerd 30 e.o.v. leverante 3 uur		"	0.72
16. — 21. October	Stoel voor kerk gerepareerd	2 —	"	0.28
			Totaal f	2.42

Voldaan den 27 Januari 1906

Antoon Smolders

Antoon Smolders repareerde het 'Doode huisje' op het Kerkhof aan de Doelenstraat in 1905